

lige artikler på engelsk, der her genudgives. De tidligste er et essay om Nietzsche, som Malinowski skrev i sit tredje studieår, og Ph.D.-afhandlingen fra universitetet i Krakow (efter fire års studier!) om tænkningens økonomiske princip. Fra hans studieår i London 1910-14 følger kritiske arbejder om Frazers *The Golden Bough* og *Totemism and Exogamy*, essays om mandsselskaber og forøgelsesriter i Australien og endelig nogle skrifter om religions- og familiesociologi. Det er irriterende, at der ikke er en ordentlig bibliografisk fortegnelse over bogens artikler. Nu skal man blade rundt i indledning, noter og bibliografi for at finde disse data.

Udgifterne har skrevet en lang og grundig introduktion (s.1-64). Det er nok den, de fleste, der får bogen i hænde, får læst. Den ene af dem, Skalnik, bidrager med sin slaviske og centraleuropæiske indsigt især til at klargøre Malinowskis intellektuelle baggrund. Selvom man stadig savner en omfattende biografi af ham, fremkommer der her nye overraskende oplysninger om Malinowskis ungdomstid og hans vennekreds. Han omgikkes mest med kunstnere, tilhængere af den modernistiske bevægelse „Det unge Polen“ og berygtede fordekadente udskejelser. Hans nærmeste ven var Stanislaw Witkiewicz (omtalt i dagbogen som Stas). Han skrev senere en nøgleroman med titlen *Bungos 622 syndefald, eller en dæmonisk kvinde*, hvor han selv er Bungo, og Malinowski (der kom af polsk landadel) optræder som Edgar, hertug af Aldrimore. Et af Bungos største syndefald er en homoseksuel akt med hertugen. Denne foreteelse skulle bygge på virkeligheden, hvor den fandt sted som „et psykologisk eksperiment“. Stas ledsagede Malinowski til Australien, hvor han skulle have været tegner og fotograf på hans Ny Guinea-ekspedition. Da 1. Verdenskrig brød ud, kom det til et brud mellem dem, da Stas besluttede at vende hjem og deltage på russisk side. Malinowski (der var så svagsynet, at han ikke ville have kunnet skelne noget militært mål; J.L.) foretrak at fortsætte i videnskabens tjeneste.

Hvad mere intellektuelt biografiske forhold angår, får vi nu at vide, at foruden den neo-positivistiske fysiker og filosof Ernst Mach var Nietzsche en vigtig inspiration for den unge Malinowski, der omtalte tiden i Krakow som sin „Nietzsche-periode“. Med Nietzsche tog han afstand fra historiske forklaringer, bevægedes mod at forklare ting ved

deres gensidige forhold og fattede interesse for mytens funktion som retfærdiggørelse af nutiden gennem fortiden. Fra Mach fik han sit metodiske grundlag: at teorier er redskaber, der skaber empiriske data. Den tredje påvirkning er fra Frazer. Fra ham fik Malinowski en række problemstillinger – om totemismens, magiens og religionens beskaffenhed. Frazers teorier og hans løsgagte komparative metode kritiserede han skarpt, men de spørgsmål, han stillede, optog Malinowski gennem hele hans karriere. Karakteristisk nok priste han altid Frazer, der protegerede ham, i sine engelske publikationer, men kritiserede ham i polske!

Med denne udgivelse bliver det klart, at Malinowski var en meget mere moden og velforberedt forsker, både hvad angår antropologisk teori og bred komparativ viden om australske og melanesiske forhold, end man hidtil havde erkendt, da han drog i felten. Han opdagede ikke institutionernes funktionelle sammenspil på Trobrianderne, men havde sin funktionalistiske tilgang udarbejdet allerede, da han trådte i land. Deri ligger bogens værdi. Men man skal ikke tro, hvad jeg først gjorde: at man nu har fået Malinowskis samlede ungdomsværker. Der mangler endnu oversættelsen af et 350 sider stort bind om religionens og totemismens opståen: *Wierzenia pierwotne i formy ustroju społecznego* (Primitive trosforestillinger og sociale organisationsformer) som udgaves i 1915! Men den kommer såmænd også.

John Liep

Institut for Antropologi
Københavns Universitet

NOELLIE VIALLES: *From Animal to Edible*. Oversat fra fransk: *Le sang et la chair: les abbatoirs des pays de l'Adour* [1987] af J. A. Underwood. Cambridge University Press 1994. 142 sider, ill. ISBN 0-521-46672-5 paperback, pris £13.95.

De franske etnologer (en fagbetegnelse, som er mere rummelig end på dansk: Lévi-Strauss betegner sig således som etnolog) har været tidligt ude med en interesse for industrisamfundets kultur, en interesse, som først nu er ved at blive legitim i dansk antropologisk og etnologisk forskning. CUP er i samarbejde med det franske kulturministerium begyndt at udgive en række oversættelser af denne forsk-

ning. Noëlie Vialles (og Beatrix Le Wita, anmeldt andetsteds i dette bind) er blandt de første i denne serie. Og det er velfortjent. Bogen, som kom på fransk i 1987, er en overraskende, omhyggelig, skarpsindig og morsom undersøgelse af et fænomen, der har en diskret men central plads i vort samfund: slagteriet.

Vialles har gjort feltarbejde i slagterierne i den sydvestfranske Adour-region, hun har snakket med slagterne på arbejde og hjemme, og hun har gjort historiske studier til perspektivering af feltarbejdet, ligesom hun har studeret lovgivningen på området. Men først og fremmest har hun fået idéen og sat sig igennem på trods af udbredt modstand. „Der er ikke noget at studere“ var standardbemærkningen, og denne modvilje udgør en af hendes kilder til forståelsen af slagteriets kulturelle placering og ordning. Slagterierne er både placeret og indrettet netop med henblik på, at der intet skal være at se. De er flyttet længere og længere væk fra byerne, de er præget af rindende vand som modvægt mod det rindende blod, der afslører deres dystre hemmelighed, de er omhyggeligt indrettet, så de levende dyr er skilt fra det døde kød, det snavsede liv fra det rene, blodløse produkt, og selve drabet er ikke bare indhegnet af mure og skærme, det er også koreografisk opløst i en grad, så man ikke kan fastslå hvem, der faktisk dræber dyret.

Vialles gennemgår minutøst den fysiske indretning af slagtehalerne, den håndværksmæssige praksis, lovens regler og dagens gang. Og når man har fulgt hende gennem detaljerne, indser man, at det netop er dem, som meddeler det kulturelle indhold. Slagterierne tjener to formål. På den ene side skaffer de os vort kæreste fødeemne. Og på den anden side omgiver de denne fremskaffelse med en effektiv kamouflage, der udspringer af en rituel orden. Omdrejningspunktet i omklassificeringen fra dyr til kød er fjernelsen af blodet fra kadaveret; alle de øvrige fremgangsmåder kan ses som udbygninger af denne centrale, kulturelle nødvendighed. Blod er liv, og derfor er blod snavs i forbindelse med kød, der netop definatorisk er uden liv. Slagterierne skiller livet fra kødet med en respektfuld omhu, der vitterligt fortjener navn af ritual. Ritualiseringen viser, at hverken kødspisere eller slagtere er rå og ufølsomme over for drabets betydning. Komplicerede, symbolske ordener rejser vi for at slå bro over betydningsfulde afgrunde.

En fremragende bog og et eksempel til efterlevelse. Anbefales varmt.

Anne Knudsen
Institut for Historie, Kultur og
Samfundsbeskrivelse
Odense Universitet

ELAINE WARD: *Indigenous Peoples between Human Rights and Environmental Protection – Based on an Empirical Study of Greenland.* Publications from the Danish Centre for Human Rights nr. 47. København: Danish Centre for Human Rights. 1994. 172 sider. ISBN 87-89040-68-6. Pris 180 kr.

1993 blev af FN udråbt til „Internationalt år for Verdens indfødte folk.“ Temaet for året var: „Indfødte folk: et nyt partnerskab“. Med dette udgangspunkt præsenterer Det Danske Center for Menneskerettigheder deres publikation nr. 47 med spørgsmålet om, i hvilken udstrækning eksisterende love og forordninger faktisk beskytter og promoverer indfødte folks interesser som „partnere“.

Handel med skind og produkter fra harpeseæl- og klapydsunger blev stoppet ved EF's Sældirektiv i 1983. Dette direktiv ødelagde stort set markedet for sælskind fra Grønland med meget alvorlige konsekvenser for inuits eksistensvilkår – såvel økonomisk som kulturelt. Dette skete på trods af, at inuit ikke jager sælunger, og at de sælarter, der faktisk jages i grønlandske farvande, hverken er truede eller omfattet af direktivet. Katastrofen er en konsekvens af den kraftige lobbyvirksomhed og de store mediekampanjer, som miljøorganisationer og dyreværnsforkæmpere iværksatte forud for vedtagelsen af direktivet. (Alle husker vel, hvordan begrebet „babysæler“ blev promoveret af en berømt fransk skuespillerinde).

Juristen Elaine Ward har i samarbejde med Det Danske Center for Menneskerettigheder belyst denne sag med udgangspunkt i international menneskerettigheds- og miljølovgivning for at fastlægge eksistensen og omfanget af de heri nævnte rettigheder, som indfødte folk har til en bæredygtig udnyttelse af omgivelserne. Det er sket gennem en grundig gennemgang af love, konventioner og institutioner, der har relevans for indfødte i relation til miljøet. Formålet er at få politikere og organisationer til at respektere og beskytte indfødte folks menneskerettigheder.